

Şehit Nazım Bey (1887-1921)

Nazım Bey, 1887- (Nazım Bey'in yaveri İhsan İdikut bu tarihi verirken diğer kaynaklar 1886 olarak vermiştir) Kayseri'de doğmuştur. Posta Telgraf Müdürü olan Cemal Bey'in oğludur. İlkokulu babasının görevi sebebiyle buldukları Gümüşhane'de tamamlamıştır. Yine babasının tayini nedeniyle İstanbul'a gelmiş ve burada Beşiktaş Askeri Rüştiyesi ve Çengelköy Askeri İdadisi'ni bitirdikten sonra, 14 Ocak 1905'te girdiği Harp Okulunu 1907 yılında üçüncü olarak tamamlamıştır. Nazım Bey, 1910'da kurmay sınıfına yükselmek için stajını yapmak üzere Genelkurmay Başkanlığı Birinci Şube'de görevlendirilmiştir. Buradan iken yüzbaşılığa terfi etmiştir. 1911 yılında Yemen'de çıkan büyük bir isyanı bastırmak üzere oluşturulan birliğe gönüllü olarak katılmış ve Yemen Kuvvetleri Kurmaylığına tayin edilmiştir. Nazım Bey, Trablusgarp Savaşı'nda Babü'l Mendeb bölgesini İtalyanlara karşı koruma görevinde bulunmuştur. 31 Aralık 1911'de kurmaylığı onaylanarak Yemen Kolordusu kurmaylığı görevine getirilmiştir. 3 yıl Yemen'de görev yaptıktan sonra 1915 yılında ise Çanakkale Savaşı'na katılmıştır. Aynı yıl Saros Grubu 6. Kolordu Kurmaylığına tayin edilmiştir. Bu görevde göstermiş olduğu başarıdan dolayı iki sene seferi kıdem zammı ile ödüllendirilmiştir. Aynı biçimde Romanya'da 16. Fırka erkânı harpliğine tayin olduktan sonra askeri yeteneğini göstermiş, harp madalyası almış ve rütbesi de binbaşılığa yükseltilmiştir. Nazım Bey, 15 Ağustos 1916'da 19. Tümen Kurmay Başkanlığına atanmış, 14 Kasım 1916'da da Makedonya Cephesi'nde 177. Alay komutanı olmuştur. Burada görev yaptığı süre boyunca sadece bir asker değil, aynı zamanda iyi bir öğretmen olduğunu da göstermiş maiyetinde bulunan subayların mesleki ve içtimai bilgilerini arttırmaya yönelik olarak çalışmıştır. Ancak bu birlik Almanlar emrine verilmiş ve Almanlar, birliği gerekli şekilde kullanmamışlardır. Bu durum karşısında Nazım Bey, 10 Temmuz 1917'de bu görevinden istifa etmiştir. Nazım Bey, 18 Temmuz 1917'de Almanya'da oluşturulan Asya Kolu Kurmaylığına, 25 Eylül 1917'de de Romanya Cephesi'nde bulunan Alman Karargâhında görevlendirilmiştir. I. Dünya Savaşı'nın son yılı 1918'de ise o yıl kurulmaya başlanan Kafkas İslâm Ordusu'nun Kurmay Başkanlığına getirilmiştir. 25 Ağustos 1918'de Muamelat-ı Zatiye emrine verilen Nazım Bey, 1919'un ocak ayında ise Konya'da bulunan 12. Kolordu'ya tayin edilmiştir. Aynı yıl mart ayında 7. Süvari Alayı Komutan Vekili, Temmuz 1919'da da Aydın (Köşk Cephesi) komutanı olarak görevlendirilmiştir. İtilaf Devletleri 1918'den itibaren Mondros Mütarekesi'ne dayanarak Anadolu'yu işgal etmeye başlamışlardır. Bu itibarla Anadolu'ya Yunanlılar da girmişlerdir. Nazım Bey Aydın'da bulunduğu sırada Yunanlıların Milne Hattı'ndan başlattıkları saldırılara da karşılık vermiştir. Ayrıca çoğunlukla 1920'de Milli Mücadele'ye karşı başlatılan Anadolu ayaklanmalarından biri olan Temmuz- Eylül 1920'deki İkinci Düzce ayaklanmasının bastırılmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Nazım Bey, bu görev ve başarılarından sonra I. İnönü Savaşı'na 4. Tümenle katılmış ve savaşın galibiyetle sonuçlanmasında önemli bir rol üstlenmiştir. 10 Ocak 1921'de Yarbaylığa terfi etmiştir. Başarılı bir komutan olan Yarbay Nazım Bey, 4. Tümenle II. İnönü Savaşı'na, ardından Aslıhanlar ve Dumlupınar ve Kütahya-Eskişehir Savaşları'na katılmış ve tüm bu çarpışmalarda adından söz ettirecek başarılar sağlamıştır. Ancak Kütahya-Eskişehir Savaşları devam ederken, 15 Temmuz 1921'de Yunanlıların Yumruçal bölgesine yapmış oldukları ani bir hücum esnasında şehit düşmüştür. Atatürk'ün çok sevdiği bir asker olan Nazım Bey, Ankara'da yapılan törenle defnedilmiştir. Ölümünden sonra TBMM kararıyla 16 Temmuz 1921'de rütbesi Albaylığa yükseltilmiştir. Nazım Bey, askeri yeteneği dışında Fransızca, Almanca ve Rusça bilmekteydi. Muharebe Gümüş Liyakat, İmtiyaz, Harp, Üçüncü Rütbeden Kılıncı Mecidi, Alman İkinci Demir Salıp, Avusturya Macaristan Üçüncü Dereceden Muharebe Liyakat-ı Askeri, İstiklal Madalyası ve Nişanları gibi çok sayıda ödüle layık görülmüştür.

Bengül BOLAT

KAYNAKÇA

İDİKUT, İhsan, **İdeal Komutanlarımızdan 4üncü Fırka Kumandanı (Miralay Şehit) Nazım Bey**, İstanbul 1952.

SÜSLÜ, Azmi, BALCIOĞLU, Mustafa, **Atatürk'ün Silah Arkadaşları Atatürk Araştırma Merkezi Şeref Üyeleri**, Ankara 1999.

Türk İstiklal Harbine Katılan Tümen ve Daha Üst Kademelerdeki Komutanların Biyografileri, 2. Baskı, Genelkurmay Bas., Ankara 1989.

23/11/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sehit-nazim-bey-1887-1921/?pdf=3358> adresinden erişilmiştir